

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК ХІІ Ч. 115 Джерси Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 19 травня 1933.

VOL. XII. No. 115. Jersey City, N. J., Friday, May 19, 1933.

THREE CENTS.

3 КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА

ДАЛЬШИЙ ХІД НАРАД.

ДІТРОИТ. — Пополудневі наради з вітківка виповнили ділові звіти завізавателя „Свободи“, Петра Мадіювського, а далі головної контрольною комісією, від імені якої забирали слово: О. Шараварко, Г. Г. Пипюк і о. д-р В. Ключинський.

У зв'язках контрольною комісією положено особливий натиск на усунення одного недомагання: перепам'ятовування хорих у членство У. Н. Союзу, яке практикують наші члени і відділові урядники. Це те лих, яке збільшує смертність нашої організації і якому треба на тій конвенції зарадити, знайшовши на це відповідні способи.

Між іншим піднесено теж справу інфляції, яку можливо прийдеться розв'язувати новому уряду У. Н. Союзу, як мільйонів фінансовій інституції.

Потім дав касовий звіт головний касир У. Н. Союзу, Василь Левчик.

Від імені контролюючої комісії забрав слово голова комісії, М. Дармограй, і представив, що це прямо неможливо було комісії провітрити на прохання одного тижня фінансове довідство такої величезної організації і її органу. Всеж так збрешло все, що було в силках комісії. Обширний звіт про інвестиції, як готівка, бонди, моргеджі, реальності і т. д., прочитав секретар комісії, Тарас Шпікула.

Комісія ствердила, що переглянула урядовий звіт державної контролю, яка в подробицях обговорює господарку в У. Н. Союзі, і стверджує, що все знаходиться у якнайкращій порядку, та що резерва на оцінку членських грамот вистаєть \$1,981,769.67, себто 130%, або 30% понад статутове мірло.

Від імені редакційної комісії говорив перший М. Мурашко, голова комісії, ствердивши повну гармонію екскутивів і редакції „Свободи“ щодо ведення органу.

Начальний редактор, О. Ренюк, дав подрібний звіт з редактування.

На тім вітківковій наради конвенції закінчено.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОГОЛОШУЄ ПРОГРАМУ ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт звернувся до конгресу з посланням, у якому докладно викладає програму своєї політики відбудови промисловості в Злучених Державах. Він стоїть за необхідністю припинення діяльності законів про боротьбу з тростями, вказує на необхідність припинити конкуренцію і обнижжити ціни на фабрикатах, а разом з тим вказує на потребу піднесення платні робітників, щоб піднести попитку спроможність населення. Разом з тим вказує президент на необхідність зменшення годин праці, які в багатьох підприємствах задовгі.

Для піднесення доходів держави президент, крім того звернувся до всіх стейт'ів з указанням на необхідність найкращого знесення прогрібіції, щоб держава могла ветановити податки на алкогольні вироби. Податки ці потрібні в зв'язку з переведенням програми економічної відбудови життя в Злучених Державах.

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ В БОРОТБІ З ФАРМЕРАМИ.

МІЛВУКІ (Висконсин). — Говорно оголосив дальшу мобілізацію національної гвардії для боротьби з фермерами-страйкерами, які перешкаджають доставляти до міст молоко страйководами. В кількох випадках дішло до кривавих сутичок між фермерами та гвардією.

Гвардія старється розігнати страйкарів з догір, щоб звільнити їх для свободного довозу молока до міст. Наказано арештувати всіх фермерів, які нападуть на страйковода, або вивантажувати молоко на землю. Вже арештовано понад 200 осіб.

СКЛАДАЮТЬ ВИНУ НА КАПІТАНА „АКРОНА“.

ВАШИНГТОН. — Слідча комісія в справі загибелі повітроплава „Акрон“ прийшла до висновку, що до загибелі було би не прийшло, якби капітан повітроплава був взяв інший напрям лету переду бурю. Вважають, що він не добре зорієнтувався в атмосферичних обставинах, а тому полав зі своїм повітроплавом у центр циклону.

НЕМА МОВИ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ РАДЯНСЬКОГО УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту, Год, заявив, що звернення президента Рузвельта до голови москворського ВІСКА, Калініна, зовсім не означає призначення радянської влади. Для призначення потрібний точно означений законом акт, з відповідним зазначенням факту призначення.

Але Год ухилився від відповіді, чи він стоїть за призначення радянського уряду, чи ні. Думують, що він ще не рішився, що робити з цим питанням.

ЗАБОРОНА ЗБІРКИ НА „ПІСАНКУ“.

Адміністрація видала в Залісках заборону на урядити збірку в цілім повіті „Пісанка на Річку Школу“ — мовля, цього року було вже достатньо збірок.

ВЕЛИЧЕЗНА ПОЖЕЖА.

Від пожежі, що почалася в гаражі в Оборн (Мейн), згоріли 231 будинок. Між ними є будинки, в яких містилися різні підприємства, але згоріли в більшості мешкальні доми. Більше як 1500 мешканців тих будинків лишилися без даху над головою, а всі їх рінч згоріли. Червоны Хрест зорганізував допомогу жертвам пожежі, які потребують харчування та медичної допомоги. Страти від пожежі челять на 1 мільон доларів.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АКАДЕМІЯ НАУК ІДЕ ДО ВАРШАВИ.

Всесоюзна Академія Наук прийняла запрошення на конгрес істориків, що буде в серпні у Варшаві. Як делегати їдуть: секретар академії проф. Волгін і орієнталіст проф. Ольденбург.

ГОЛОД НА ПОЛІСІ.

З Полісся повідомляють, що господарське положення країни погіршується з дня на день. Найгірша нужда в столярському повіті. Є село, де населення, нищене голодом, тифом, дожидає рятунку в казку, що має зазеленіти з пшеном, а поки що живе хлібом з березової кори та інших додків, в яких є все крім гумору. Для десятків тисяч голодарства, що від Різдва не мають хліба й живуть тільки барболом, передновок дуже важких.

В найгіршому положенні знаходяться громади на радянському кордоні, що частину своїх пільг і сіножатей мають по радянському боці. В кількох селах повіту Столин населення лежить покомом і пухне з голоду.

ЗАМКНУЛИ КОСТЕЛ.

У костел св. Єлисавети у Львові відбулося вичина Ю. Маузера з Марією Вуйцик. До Вуйцик приступила його була любовка, наймичка Гізоні, хотіла йому підіграти кухню, ніж ножем горло. Приступити вивалила напасники ніж і вона поранила йому лише бороду. Костел замкнули аж до нового посвячення.

ЗЛОЩАСНА ЗНАХІДКА.

На пасовиську в Львові, пов Володимир, господар Гарасим Салуха знайшов з 18-літнім сином Прокопом гарматне стрільно, що походило з часів війни. Орудучий ним, викликав вибух, що вбив обох на місці, а другого синовий, що пригладився з боку, відорвав пальці одної руки.

САМОГУБСТВО СУДІ.

У Варшаві повісився в хаті свого батька слідчий суддя 30-літній Ю. Бресевич. Причини самогубства невдома.

САМОГУБСТВО.

Сторож українського Академічного Дому у Львові, 27-літній Осип Іванович, відорвав собі життя, повисившись на стіні. Причиною самогубства були невгоди з жінкою, яку він підозрівав у зраді. Походив на 10,000 Жидів.

ЗМІСТ ПРИСУДУ ІСУСА ХРИСТА.

В Сан Гемініано знайдено після смерті одного з місцевих душпастирів відпис присуду, який видав Понтифський Пилат, присуджуючи Христа на смерть у 17. році панування римського цисаря Тиберія. Манускрипт має замітку, що відпис цього присуду відкопійовано з ребрійського оригіналу, знайденого в 1499 р. в Римі. Як відомо, Тертуліан прославив, що в 12. віці по Хр. були в Капітолійські акти, які відносилися до присуду Христа. Є згадка, що знайдений у Сан Гемініано відпис є вірогідною копією оригіналу, який прислав Понтифський Пилат цисареві Тиберієві.

ВЗНИЛИ В ПІВНІННІ 16-ЛІТНІО ДІВЧИНУ.

Львівська поліція відкрила небезпечний злочин. Хтось погнав анонімно, що у Львові привіз. П'ястів 17. від кількох тижнів мешкає в північній частині міста. Ведення в тому напрямі слідства покинулося успішно. В північній, що є владі, трамвайного, знайдено Кубанського, знайдено північній двір замінені на дві колодки. По звичині обочили привіз викладу молоді дівчини, що лежала на паці, застелений брудним шматком, а поруч не згадувала. Го хліба. Дальше вивислося, що молода жінка називається Анна Каспрівич, має 16 років і є круглого сиротою. Дівчину вивіз син Кубанського до північній, що вона не хотіла з ним ближче жити. Молодого дегенерата арештувала поліція.

НЕВИДАМІ НЕДУГИ.

Відомий французький бактеріолог, проф. Шарль Ніколь, директор інституту в Тулузі, відкрив існування т. зв. невиданих недуг. Підчас своїх дослідів Ніколь відкрив, що деякі звірята не реагують на сировини пластинистого тифу. Вививили, що їх кров має тифові бакції, але що звірята були вже недухи на тиф, навіть підчас дослідів Ніколь ствердив, що це саме є і в людини. Така невидана недуга „проходить легко й не викликає ніяких забурень. Наукові круги сподіваються, що відкриття проф. Ніколя може викликати переворот у патології.

ПОРАНЕННЯ БАНДИТ У ПОЛІЦІЙНИМ АВТІ.

Новоороский поліємен Томас Бова почув, що хтось трубить його автомобілем в трубку. Вийшовши на вулицю, він побачив у власній автомобіль невідомого чоловіка. Той заявив, що його підстріляли два бандити.

Поліємен відставив пораненого до шпиталю. Тут вияснилося, що в його шлунку є дві кулі. Це відомий бандит, який уже відбув неодну в'язницю, кару, хоч має всього 33 роки. Він похочив, що його зв'язали „на рай“.

ДИКУНИ, ЩО ДІЯТЬ ТРУПІВ.

Канадський мисліонар Г. Л. Девіс, який недавно вернувся з мисіонію роботою в Африці, заявив, що дикі племя в Ліберії, серед якого йому приходилося працювати, хоронять своїх померлих, однак по сім роках відкопує трупи, справляє гучну трізню й поїдає тілні останки.

СТШЕЛЬЦІ ГУЛЯЮТЬ!

Дня 17. квітня ц. р. в м. Горожанці, підгаєцького повіту, по виході наших хлопців з церкви напали на них місцеві стшельці і почалась бійка. Тяжко поранили шитками, ножами і гумовими палицями наступних: Степана Русмака (котрий бореться зі смертю), Гриця Пелеха, Йосифа Воробця, Андрія Гладкого, Павла Мулика і Миколу Голобика. На інтервенцію місцевого постерунку поліції, щоб стшельців розійшлося — не послушали.

Видно, що стшельці нікого не бояться — і їм усе можна. Таке нещастя діється по наших селах, а всьому винна видала зброя — ріжним невідповідальним людям.

ЗВІРСЬКІСТЬ СТШЕЛЬЦІВ.

Перед кількома днями польська преса повідомила про арештування о. Петрицького, пароху Таурова, бережанського повіту. Причиною арештування були нібито слова, які о. Петрицький сказав у школі, мовляв: „Польщу має під запалком“.

Як на ділі виглядало це „арештування“, польська бруква преса не згадувала. І ось саме до редакції львівського „Нового Часу“ очевидці цього факту прислали такий допис: Дня 13. квітня, в Страстний Четвер, впали до мешканця о. Петрицького п'ять стшельців, командант постерунку Заняк з постерунком Фіхтлем та начальником громади Ян Папуга.

О. Петрицький лежав хорий в ліжку, а біля нього бавилися його маленькі діти. Геройські стшельці спершу почали немислено бити діти, а коли на їхній крик і плач прибігла мати, п. Т. Петрицька, стшелець Ю. Ленартович кинув її на долівку та почав її ногами бити. Інші стшельці, Чуба, В. Войчак, С. Ковальчук та М. Наворинський, виволікли о. Петрицького з ліжка, здерли з нього білий та нагого почали катувати. Описав, зв'язавши йому руки й ноги півною со. рочкою, виволікли його за ноги на долівку та кинули на приготований віз. Закінчивши на нагого о. Петрицького коц, повезли на постерунок.

На постерунок завозили о. Петрицького в кайдани та перерезали до Бердана (36 км.). Звірські стшельці не обмежилися лише до катування: в двох кімнатах знищили цивільного урядника, поломали ліжка, кірсла, а печиво з кухні повкидали в горючу купу.

Геройським подвигам стшельців, пригладився сподібною начальником громади Ян Папуга та сільський поліцейський Металевський.

Ці події викликали в селі самозривувальні враження. Польський парох, кс. Веверек, відважився по таке поступово вчиняти стшельців, напитували їх публічно та на свята не впускали до костела.

ДИКУНИ, ЩО ДІЯТЬ ТРУПІВ.

Канадський мисліонар Г. Л. Девіс, який недавно вернувся з мисіонію роботою в Африці, заявив, що дикі племя в Ліберії, серед якого йому приходилося працювати, хоронять своїх померлих, однак по сім роках відкопує трупи, справляє гучну трізню й поїдає тілні останки.

ГІТЛЕР ДОМАГАЄТЬСЯ РОЗЗБРОСННЯ ЕВРОПИ, АБО УЗБРОСННЯ НІМЕЧЧИНИ

ВІН НАЗИВАЄ ВЕРЗАЙСЬКИЙ МИР ПРИЧИНОЮ ВСІХ НЕЩАСТЬ У ЦІЛОМУ СВІТІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — При напруженні увазі членів райштагу канцлер Гітлер виголосив свою декларативну промову про напрямі дальшої політики німецького уряду. Ця промова малаб рішучий його доло, як керівника Німеччиною, а разом з тим остаточно вияснили міжнародні ставищені Німеччини в зв'язку з конференцією в справі роззброєння та з майбутньою економічною конференцією.

Наперекір сподіванкам, промова Гітлера була поміркованою й спокійною. Гітлер виступив проти війни, як проти способу поладкування міждержавних непорозумінь. Разом з тим він різко скритикував Верзайський мир, як причину всіх повоевних нещастя у цілому світі, бо поки буде існувати цей несправедливий мир, поти в Європі не буде спокою, а світ не вийде з економічно-фінансової кризи. Так Гітлер оцінює цей мир. Тому він домагається ревізії його, а також інших договорів, які були заключені по війні, спираючись на перемогу держав антанті.

Говорачи про армію, Гітлер зазначив, що Верзайським миром держави антанті зобов'язалися також зменшити своє зброєння до мінімуму, але вони цих зобов'язань не виконали та зігнорували той догівір, який самі укладали й Німеччині диктували. Тепер Гітлер каже, що або держави антанті та інші повинні виконати свої зобов'язання мирового договору і дійсно зменшити своє зброєння, або Німеччина буде змушена зброятися, щоб мати можливість боронити свої кордони. Німеччина тепер домагається рівного права з іншими державами, боронити свої землі та свої інтереси.

Вислухавши довгу промову Гітлера, райхстаг приєднався до неї й висловив цілковиту солідарність із заявою канцлера. Кажуть, що зазив президента Рузвельта до держав цілого світа зменшити воєнний цін промови Гітлера, яку він знамов переробив перед самим відкриттям райштагу, коли прочитав зазив президента Злучених Держав. У своїй промові Гітлер підкреслив також, що Німеччина активно піддержуватиме американські плани, якщо будуть взяті під увагу інтереси Німеччини.

НЕ ДОВІРЯЮТЬ ПРОМОВІ ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН (Англія). — Англіські політичні кола недовірили поставилися до миролюбних заяв канцлера Гітлера. Ці заяви вважають лише тактичними, щоб не викликати обурення проти Німеччини інших держав, у той час, коли робляться замігання до сконого й мирного поладження багатьох пекучих питань. Промова Гітлера ратує міжнародну конференцію в справі роззброєння від негатиного краху, але разом з тим ставить перед нею багато нових проблем, які затягнуть конференцію до безконечності.

ГРАБНИКИ ЧУЖИХ ЗЕМЕЛЬ ПРОТЕСТУЮТЬ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Уряд призначив на день 28 травня протест у цілій державі проти ревізії мирових договорів. Протестантий походи та віча будуть уряджені в різних містах та в більшій сільських місцевостях.

На цей саме день призначено подібні протести в Югославії, Польщі та в Чехословаччині. Румунські делегати візьмуть участь у протестах тих держав, а їхні делегати будуть брати участь у протесті Румунії.

ФРАНЦІЯ ТРОХИ ЗАСПОКОІЛАСЬ.

ПАРИЖ (Франція). — Особистий посол президента Рузвельта, Нормен Девіс, заявив прем'єрові міністрів Делюде, що заклик президента Рузвельта до всіх держав про збереження миру є лише першим кроком у дальшій політиці Злучених Держав у напрямі активної участі в міжнародному життю держав.

Це заспокоїло французьку опінію, бо сподіваються тепер, що Америка не побоятися взяти на себе і якоїсь реальної праці та зобов'язання в справі підтримання світової солідарності держав.

СКОНФІСКУВАЛИ ЦЕРКОВНЕ МАЙНО.

МАДРИД (Іспанія). — Парламент ухвалив закон, який сконфісковано все церковне майно та майно релігійних громад і монахів чинів. Більше як на 500 мільйонів доларів майна переходить на власність держави. Крім того заборонено монахам та монахиням провадити в школах науку грамоти. Таким чином припиняється вчительська діяльність 80,000 монахів та монахинь, які вчили 500,000 католицьких дітей.

Уряд сподівається на осін приготувати кадри вчительства, яке буде далі провадити навчання цих дітей. Тепер монаші чини в Іспанії позбавлені права всякої діяльності поза межами задоволення своїх власних релігійних потреб.

